

Наталя Мендюк

ІІІ ФЕСТИВАЛЬ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА «АКАДЕМІЯ»: ДВА КОНЦЕРТИ

ТВОРЧИЙ ПРОЕКТ «ЖІНКИ-КОМПОЗИТОРИ»

Історично в академічній музиці склалося так, що поняття «жінки-композитори» було чимсь другорядним, тим, що не заслуговує на значну увагу. Цей факт спричинився до того, що з плином часу чимало постатей забулося або ж отримали неналежну оцінку своєї діяльності.

Цей стереотип підштовхнув до створення надзвичайно цікавого проекту «Жінки-композитори», метою якого стало відродження та ближчого знайомства із творчістю видатних композиторок різних часів.

21 квітня, в рамках ІІІ фестивалю музичного мистецтва «Академія», відбувся третій концерт проекту, який презентував творчість українських мисткинь: Марії Завалішиної, Юдіф Рожавської, Людмили Левітової, Богдани Фільц та Лесі Дичко.

Марія ЗАВАЛІШИНА
(1903–1991)

Юдіф РОЖАВСЬКА
(1923–1982)

Людмила ЛЕВІТОВА
(1926–1991)

Богдана ФІЛЬЦ
(1932)

Леся ДИЧКО
(1939)

Справжнім відкриттям стали імена перших трьох композиторок, адже серед широких кіл слухачів вони є маловідомими. Автор проекту і ведуча концерту, доктор мистецтвознавства, професор Тетяна Молчанова коротко окреслила основні періоди їх життєтворчості, жанри, в яких вони працювали, що значно допомогло у сприйнятті та розумінні їх композицій.

Репертуар концерту був різноманітним і мав на меті якнайширше відобразити жанрову палітру доробку кожної з композиторок. Це були уривки з опер (Пролог із опери «Коли друзі є» Марії Завалішиної у виконанні А. Сіліхіної), балетів («Ранок

біля брами королівського палацу» з балету «Королівство кривих дзеркал» Юдіф Рожавської у виконанні А. Пархоменко), які звучали у перекладі для фортепіано, камерно-інструментальні («Ноктюрн» для контрабаса і фортепіано Людмили Левітової у виконанні Я. Кіцили (контрабас) та Є. Романова (фортепіано), «На дозвіллі» для флейти і фортепіано Л. Левітової у виконанні О. Павліва (флейта) та А. Сіліхіної (фортепіано), цикл «Веснянки» Л. Дичко у виконанні В. Царенка (скрипка) та О. Смольницької, фортепіанні композиції («Закарпатські новелети» Б. Фільц у виконанні Т. Кравченко, «Замок Вілландрі» з циклу «Замки Лаури», «Дзвіниця „Башта дзеркал”» з циклу «Дзвони Арагону» Л. Дичко у виконанні К. Гурковської).

В. Кручкєвич
(Ю. Рожавська. *Летять, ніби чайки*)

Автор, керівник проекту та ведуча
концерту – Т. Молчанова

Окремо хотілося б виділити камерну вокальну творчість кожної з мисткинь, адже ця сфера займає одне з провідних місць у творчому доробку кожної із них та чи не найяскравіше відображає їх стилістику. Це мрійливо-меланхолійні солоспіви Марії Завалішиної («Казка» на сл. І. Пучка – Х. Петрів, А. Сіліхіна (фортепіано), «У мене ти в думках» на сл. Г. Гете – Н. Федитник, А. Сіліхіна) і Юдіф Рожавської («Давній наспів» на сл. В. Чумака – Ю. Дацкова, А. Пархоменко (фортепіано), «Летять, ніби чайки» на сл. Л. Рєви – В. Кручкєвич, А. Пархоменко), драматичні і філософські композиції Л. Левітової («Рєве, гудє негодонька» на сл. Лєсі Українки – А. Бардачова, Є. Романов (фортепіано), «В тумані морському» на сл. М. Рильського – І. Ланова, Є. Романов), Ю. Рожавської («Мудрість» на сл. В. Коротича – С. Винник, А. Пархоменко (фортепіано)), Богдани Фільц («Зелений явір» на сл. І. Франка – С. Винник, К. Гурковська (фортепіано), «Лебєдина пісня» на сл. Лєсі Українки – О. Горних, К. Гурковська) та Лєсі Дичко (*Viviretemento*, *Журавлі* та *Земле моя* із циклу «Земле моя» на сл. І. Франка – С. Матушевська, О. Погодіна

(фортепіано)). Концерт видався надзвичайно цікавим та насиченим. Завдяки старанню організаторів та виконавців у Малому залі ЛНМА ім. М. Лисенка панувала невимушена, тепла камерна атмосфера, завдяки якій слухачі мали змогу заглибитися у світ музики українських жінок-композиторів, творчість яких є невід'ємною сторінкою нашої музичної культури.

МУЗИКА ЗАБУТИХ ЕПОХ

Цими вихідними днями львів'яни мали змогу познайомитися із музикою композиторів епохи бароко та почути її у виконанні автентичного інструменту – віоли-да-гамба, якій понад 300 років! В суботу, 22 квітня, в рамках фестивалю «Академія» та в рамках співпраці *Haliciiana Schola Cantorum* та ЛНМА ім. М. Лисенка, відбувся концерт проф. Браяна Френкліна (віола-да-гамба, Цюріх) та Оркестру барокової капели ЛНМА (керівник Анна Іванюшенко, Львів).

Подія привабила таку кількість слухачів, що зал Львівської Політехніки виявився дещо замалим для усіх охочих, коло яких, за власними спостереженнями автора цих рядків, було надзвичайно широким. Концерт вела студентка 2 курсу ЛНМА Вікторія Шершун, яка у доступній формі коротко розповідала про композиторів та твори, які виконувались. Це допомогло гостям налаштуватись на характер музики та вловити усі цікавинки пропонуванних композицій. А їх було немало, тож зупинимося на найяскравіших моментах!

Оркестр барокової капели ЛНМА
та його керівник Анна Іванюшенко (за клавесином)

Першою композицією звучала «*Баталія*» австрійського композитора та скрипаля *Генріха Ігнаца фон Бібера* (звучала у виконанні Оркестру барокової капели ЛНМА). Твір демонструє усю широту креативності та винахідливості митця, адже тут можна спостерігати дуже цікаві виконавські прийоми: і притоптування, і щипання струн, і застосування листка паперу, який поміщується поміж струн та створює характерний шум. Усі ці моменти музиканти відтворили із неабияким артистизмом та ефектністю, у зв'язку з чим у слухачів неодноразово виникало бажання аплодувати між частинами твору. Однак справжньою родзинкою «Баталії» стала частина, в якій одночасно звучало вісім (!) різних мелодій. Чесно кажучи, спочатку здавалося, що це якась стилізація на музику Г. І. фон Бібера, – чимало гостей навіть із подивом переглядалися поміж собою. Але згодом стало зрозуміло, що композиторський задум був саме таким. Як слушно зазначила ведуча вечору: «Ось такий винахідник і авангардист!».

У наступних двох композиціях солював проф. Браян Френклін, концертуючий виконавець та експерт з віоли-да-гамба. В інтерпретації майстра слухачі мали можливість познайомитися із творчістю французького композитора *Марена Марє* (*Сюїта для віоли-да-гамба та клавесину*) та німецького композитора *Георга Філіпа Телемана* (*Сюїта для віоли-да-гамба з оркестром*). Сімейство віол має доволі м'який і матовий тембр, а віола-да-гамба теж не є винятком. У *Сюїті* М. Марє вона звучала в дуеті із ще одним інструментом епохи бароко – клавесином (Анна Іванюшенко, Львів). Таким чином це створило атмосферу, яка максимально наближалась до тих умов, за яких композиції виконувались раніше.

Анна Іванюшенко та проф. Браян Френклін після концерту

Що ж стосується *Сюїти* Г. Ф. Телемана, то було цікаво, як віола звучатиме у тандемі із оркестром, де усі інструменти мають сучасну конструкцію. Побоювання минулися вже після першого номеру – характерний тембр віоли-да-гамба не лише чудово прослуховувався, а сприяв створенню відчуття камерності в залі.

Не обійшлося і без казусів: оскільки концерт зацікавив чималу аудиторію слухачів, більшість з яких не є музикантами-професіоналами, тому неодноразово між частинами сюїт звучали поодинокі аплодисменти. Однак цей факт є швидше позитивним, аніж негативним, адже це свідчить про те, що завдяки старанню *Haliciana Schola Cantorum*, концерти давньої музики приваблюють все більше і більше відвідувачів, що не може не тішити!

P.S. І це ще не все... Після завершення концерту, з рук президента швейцарської асоціації НСС, др. Арно Райхерта та керівника НСС в Україні Івана Духнича усі активні учасники майстер-курсу, воркшопу та концерту на тему «Старовинна музична нотація: практичне застосування» (4–8 березня 2017 року) отримали Сертифікати участі та мали змогу особисто поспілкуватися із гостями.

